

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z powództwa H. K.
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w K.
o ustalenie istnienia stosunku służbowego i odszkodowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 kwietnia 2024 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach
z dnia 13 lipca 2022 r., sygn. akt V Pa 93/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 kwietnia 2021 r., Sąd Rejonowy w Kielcach w pkt I oddalił powództwo H. K. przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w K. o ustalenie istnienia stosunku służby i przywrócenie do służby i w pkt II nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej Izby Administracji Skarbowej w K.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że powodowi 25 maja 2017 r., przedstawiona została na piśmie propozycja zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku starszego głównego eksperta skarbowego w referacie ds. obsługi przedsiębiorców w zakresie cła, pozwoleń i czynności audytowych w

Izbie Administracji Skarbowej w K. na pełny etat za wynagrodzeniem zasadniczym według mnożnika 2,402 kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej. W dniu 7 czerwca 2017 r. powód złożył pisemne oświadczenie, że przyjmuje propozycję złożoną na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o KAS.

Powód wyraził więc zgodę na w/w przekształcenie i w takiej sytuacji z dniem 1 czerwca 2017 r., na mocy art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej KAS jego stosunek służbowy przekształcił się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Nie doszło jednak do zwolnienia powoda ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego, ani wydalenia go ze służby. Niewątpliwie w efekcie przyjęcia propozycji pracy zakończył się okres służby powoda (którego źródłem był akt mianowania), a zaczął okres pracy na podstawie stosunku pracy w ramach korpusu służby cywilnej.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Rejonowego brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia żądania tak przywrócenie do służby, jak też ustalenia istnienia stosunku służby nawiązanego na podstawie aktu mianowania. Powód swoje roszczenia wywodził przede wszystkim z twierdzenia, iż złożona mu propozycja zatrudnienia i przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy jest sprzeczna z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również narusza zasadę równego traktowania i dyskryminacji.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, aby czynność prawna do jakiej doszło na skutek przyjęcia przez powoda propozycji zatrudnienia była nieważna. Wbrew twierdzeniom powoda Dyrektor Izby Administracji Skarbowej był umocowany na podstawie przepisów ustawy wprowadzającej KAS do przedstawienia powodowi propozycji zatrudnienia, a nie tylko służby. Nadto żaden przepis nie stanowi, iż przedstawione warunki zatrudnienia nie powinny być gorsze niż dotychczasowe. Nieuzasadnione i w żaden sposób nie skonkretyzowane, jak również nie wykazane okazały się podniesione przez powoda zarzuty dyskryminacji czy też nierównego traktowania.

Sąd Rejonowy uznał również, że nie sposób się zgodzić z zastrzeżeniami powoda jakoby przedstawiona mu propozycja zatrudnienia nie uwzględniała

przesłanek jakie należało wziąć pod uwagę określając nowe warunki zatrudnienia, tj. posiadane kwalifikacji i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Okoliczności przedmiotowej sprawy wskazują jednak, iż przesłanki te zostały wzięte pod uwagę przez stronę pozwaną. Przebieg dotychczasowej służby, wskazujący, iż od wielu lat powód wykonywał czynności nie tylko zastrzeżone wyłącznie w ustawie dla funkcjonariuszy spowodowało, że przedstawiono mu propozycję zatrudnienia a nie służby. Biorąc pod uwagę warunki zatrudnienia jakie zaproponowano powodowi niewątpliwie wzięto pod wagę również posiadane przez niego kwalifikacje. Brak jest przy tym możliwości porównania wykonywanych przez niego obowiązków przed w/w zmianami, albowiem zajmował stanowisko dyrektora, a w pozwanej Izbie nie było osoby zajmującej analogiczne stanowisko.

W ocenie Sądu Rejonowego nie doszło do naruszenia przez stronę pozwaną zasad współżycia społecznego skutkującego nieważnością omawianej czynności prawnej. Również oświadczenie woli powoda o przyjęciu nowych warunków pracy zdaniem Sądu Rejonowego nie jest nieważne lub bezskuteczne. Jego decyzja była świadoma, samodzielna i nie ma podstaw do uznania, że w jakikolwiek sposób został wprowadzony w błąd, bądź działał na skutek groźby lub podstęp, skoro w samej propozycji wskazano, że podstawą jego zatrudnienia będzie umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony. O świadomości powoda co do przekształcenie jego warunków pracy świadczy również fakt, iż przyjął on propozycję pracy, a jednocześnie złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy i przywrócenie mu statusu funkcjonariusza. Okoliczność, że powód miał czas na zastanowienie się nad przyjęciem propozycji świadczy natomiast o samodzielności i dobrowolności jego decyzji.

Na skutek apelacji powoda Sąd Apelacyjny w Kielcach wyrokiem z 13 lipca 2022 r., w pkt I zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i II w ten sposób, że zasądził od Izby Administracji Skarbowej w K. na rzecz powoda kwotę 29.312.25 zł, z odsetkami w wysokości ustawowej od 9 stycznia 2020 r., do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałej części oraz odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu od oddalonej części powództwa, w pkt II oddalił apelację w pozostałej

części i w pkt III odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu od oddalonej części apelacji.

Zdaniem Sądu drugiej instancji Sąd Rejonowy przeprowadził co do zasady właściwe postępowanie dowodowe, ustalając wszystkie niezbędne i możliwe do ustalenia okoliczności. Dlatego też Okręgowy przyjął ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego za własne.

Sąd Okręgowy podniósł, że propozycja zatrudnienia pracowniczego (w miejsce bezterminowego stosunku służby), jako skutkująca albo wygaśnięciem stosunku służby wskutek przyjęcia nowych warunków przez funkcjonariusza (art. 170 ust. 1 pkt 2 ustawy p.w. KAS) tak jak w sytuacji powoda albo prowadząca do rozwiązania tego stosunku (art. 171 ust. 1 pkt 1 tej ustawy) powinna - tak jak każde oświadczenie woli podmiotu zatrudniającego zmierzające do rozwiązania dotychczasowego stosunku prawnego (choć także wtedy gdy zmierza do jego przekształcenia art. 42 k.p.) - zawierać przyczynę składanej propozycji, a jeśli dodatkowo tak jak w niniejszej sprawie - związane jest to z reorganizacją - wyjaśnić precyzyjnie, jakimi konkretnymi kryteriami podmiot ten się kierował nie zaliczając zatrudnionego (powoda) do osób, którym proponuje kontynuację stosunku służby. Jeśli podmiot zatrudniający kierował się - mającymi bardzo ogólny charakter - kryteriami ustawowymi wskazanymi w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS, to miał obowiązek nie tylko formalnie je przywołać, ale już w samej propozycji zatrudnienia pracowniczego skonkretyzować je odnosząc do sytuacji danego funkcjonariusza.

Zdaniem Sądu Okręgowego w przepisie art. 165 ust. 7 ustawy przepisy wprowadzające KAS jest bowiem mowa o kryteriach dotyczących kwalifikacji, przebiegu dotychczasowej pracy lub służby i miejscu zamieszkania. Zauważenia przy tym wymaga, że kryterium zadań przeznaczonych do wykonywania przez daną osobę to nie to samo, co ustawowe kryterium kwalifikacji. Poza tym w powołanym przepisie nie ma wymogu i zastrzeżenia co do podziału zadań na zadania przypisane wyłącznie pracownikom i takie których funkcjonariusze wykonywać nie mogą.

Sąd Okręgowy podniósł, że pozwana nie przedstawiła informacji o istotnym charakterze dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w szczególności zupełnie

pominięte zostały informacje w przedmiocie komisji weryfikacyjnej, jej członków oraz osób, które podejmowały ostateczne decyzje dotyczące kontynuowania służby lub przeniesienia do zatrudnienia w ramach umowy o pracę. Wobec powyższego uznać należało, iż w Izbie Administracji Skarbowej w K. przy przedstawianiu propozycji pracy bądź służby nie funkcjonowała komisja, która badała i właściwie oceniła zasadność przedstawienia propozycji pracy bądź służby z uwzględnieniem przesłanek ustawowych zawartych w art. 165 ust. 7 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Powyższe z kolei daje uzasadnione podstawy do przyjęcia, iż przedstawienie propozycji pracy bądź służby nie odbywało się według przesłanek ustawowych (a więc: przebiegu dotychczasowej służby, kwalifikacji funkcjonariusza oraz miejsca zamieszkania), a oparte było wyłącznie na pozanormatywnych przesłankach, nieznanych powodowi, co z kolei prowadzi do oczywistego wniosku, iż działania Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w K. miały charakter arbitralny, sprzeczny z zasadą legalizmu, bowiem decyzje w przedmiocie przedstawienia propozycji służby nie były oparte na kryteriach ustawowych, a oparte były wyłącznie na arbitralnym działaniu Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w K.

Uzasadniony zdaniem Sądu drugiej instancji jest zarzut braku zastosowania konkretnych kryteriów wyboru powoda do zatrudnienia pracowniczego. Powód nie posiadał bowiem wiedzy jakimi kryteriami kierował się organ przy składaniu pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby. Niemniej, przyjęcie przez powoda propozycji zatrudnienia pracowniczego (w miejsce bezterminowego stosunku służby) skutkowało rozwiązaniem jego dotychczasowego stosunku służby (art. 170 ust. 1 pkt 2 ustawy p.w. KAS).

W ocenie Sądu Okręgowego mimo, że w sytuacji powoda o wygaśnięcie stosunku służby nie było należycie uzasadnione pod względem formalnym, to w świetle okoliczności związanych z przyjęciem zatrudnienia pracowniczego i faktycznie wykonywanymi czynnościami o charakterze cywilnym u pozwanego, restytucja rozwiązanego stosunku służbowego nie jest obecnie realna. W tych okolicznościach, mając na względzie powyższe stanowisko, pierwotne żądanie przywrócenia powoda do służby jako funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej na

uprzednio zajmowane stanowisko wskutek zmiany okoliczności stanu faktycznego nie może podlegać uwzględnieniu.

Jednakże zdaniem Sądu Okręgowego stwierdzone, wyżej przedstawione naruszenia procedowania przez pozwanego, powinny prowadzić do świadczeń odszkodowawczych na rzecz powoda. Zgodnie z art. 67 k.p. w razie naruszenia przez pracodawcę przepisów niniejszego oddziału, pracownikowi przysługuje prawo odwołania do sądu pracy. W zakresie roszczeń stosuje się odpowiednio przepisy oddziału 6 niniejszego rozdziału. Z kolei w myśl art. 59 k.p. w razie rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę zawartej na czas określony z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę bez wypowiedzenia pracownikowi przysługuje wyłącznie odszkodowanie, jeżeli upłynął już termin, do którego umowa miała trwać, lub gdy przywrócenie do pracy byłoby niewskazane ze względu na krótki okres, jaki pozostał do upływu tego terminu. W tym przypadku odszkodowanie przysługuje w wysokości określonej w art. 58.

Sąd Okręgowy podniósł, że staż pracy powoda uzasadniał zastosowanie względem niego trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia (art. 36 § 1 pkt 3 k.p.), co przesądza o zasądzeniu na jego rzecz odszkodowania na podstawie art. 56 § 1 k.p. w wysokości odpowiadającej jego trzymiesięcznego uposażenia, tj. w kwocie 29.312,25 zł.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniosła pozwana. Skarżąca zaskarżyła wyrok w części obejmującej pkt I w zakresie zasądzenia od Izby Administracji Skarbowej w K. na powoda kwotę 29.312,25 zł tytułem odszkodowania.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r., przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej dalej powoływanej jako „pwKAS”: w związku z art. 170 ust. 2 pwKAS i art. 171 ust. 1 pwKAS w związku z art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz innymi przepisami Konstytucji RP i naruszenie art. 165 ust. 7 pw KAS w zw. z art. 42 Kodeksu pracy (dalej „k.p.”) oraz w zw. z art. 45 w zw. z art. 47¹ k.p.

Skarżąca zarzuciła również naruszenie przepisów postępowania tj. art. 382 k.p.c., art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 387 § 2¹ k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., jak również naruszenie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483) w zw. z art. 165 ust. 7 pwKAS.

Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i pkt 4 k.p.c. – skarżąca wniosła o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując w uzasadnieniu przedmiotowego wniosku na publicznoprawną potrzebę wykładni przepisu art. 165 ust. 7 pwKAS. W ocenie pozwanej Izby Administracji Skarbowej w K. istnieje potrzeba wykładni wskazanego powyżej przepisu budzącego poważne wątpliwości. Dodatkowo wykładnia ta wywołuje istotne rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, czego przykładem są orzeczenia: Sądu Rejonowego w Legnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 10 grudnia 2020 r. sygn. akt IV P 113/19 (orzeczenie prawomocne). Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z 1 grudnia 2020 r. sygn. akt X P 1102/19 (orzeczenie nieprawomocne). Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z 4 sierpnia 2020 r. sygn. akt IX P 352/19 (orzeczenie prawomocne), Sądu Rejonowego w Białej Podlaskie z 19 grudnia 2019 r. sygn. akt IV P 100/19 (orzeczenie prawomocne). Sądu Rejonowego w Kielcach z 23 czerwca 2020 r. sygn. akt IV P 102/19 (orzeczenie nieprawomocne), Sądu Rejonowego w Kielcach z 16 lipca 2020 r. sygn. akt IV P 208/19 (orzeczenie prawomocne). Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 29 listopada 2019 r. sygn. akt VII P 327/19 (orzeczenie prawomocne). Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie z 3 czerwca 2019 r. sygn. akt IV P 1045/17 (wyrok prawomocny). Jednocześnie zachodzą okoliczności uzasadniające przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż jest ona w sposób oczywisty uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W ocenie Sądu Najwyższego nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni,

podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy

wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Wymaga zauważenia, że przepis art. 165 ust. 1 p.w.KAS był już przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego. W wyroku z 29 września 2020 r., (III PK 164/19, LEX nr 3060574) przyjęto, że wymienione w art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej kryteria dotyczące nowych warunków zatrudnienia zawartych w propozycji pracy składanej przez pracodawcę powinny stanowić wzorzec, według którego pracodawca dokonuje selekcji pracowników kwalifikujących się do dalszego zatrudnienia oraz kwalifikujących się do podjęcia przez niego decyzji o nieprzedstawieniu propozycji zatrudnienia. Brak zastosowania tych warunków zarówno na etapie przydziału pracowników do tych dwóch grup, jak i nieujawnienie tych kryteriów w oświadczeniu pracodawcy stwierdzającym wygaśnięcie stosunku pracy oznacza, że doszło do naruszenia zasady równego traktowania pracowników (z niewiadomych powodów jedni zatrudniani na tym samym stanowisku otrzymali propozycję nowego zatrudnienia, a inni takiej propozycji nie otrzymali). Z przytoczonego orzeczenia Sądu Najwyższego wynika, że zaproponowanie lub niezaproponowanie pracownikowi lub funkcjonariuszowi nowych warunków zatrudnienia lub służby może się opierać tylko na kryteriach wyraźnie wymienionych w art. 165 ust. 7 ustawy, którymi są: posiadane kwalifikacje, przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Natomiast w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., (III PK 31/19, LEX nr 3084207) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przewidziana w art. 170 ustawy wprowadzającej KAS konstrukcja wygaśnięcia stosunku pracy odbiega od przyjmowanej powszechnie w prawie pracy konstrukcji wygaśnięcia jako skutku zdarzeń prawnych niezależnych od woli stron. Wygaśnięcie stosunków pracy następowało co prawda wskutek upływu czasu, ale było uzależnione wyłącznie od woli pracodawcy co do przedstawienia danemu pracownikowi propozycji dalszego zatrudnienia. To właśnie brak propozycji dalszego zatrudnienia stanowił rzeczywistą przyczynę wygaśnięcia stosunku pracy. Brak ten był zaś wynikiem decyzji pracodawcy, ukierunkowanej na wywołanie określonego skutku prawnego, analogicznie do oświadczenia woli zmierzającego do rozwiązania stosunku pracy.

Upodabnia to instytucję wygaśnięcia stosunków pracy z art. 170 ustawy wprowadzającej KAS do rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika. To z kolei nakazuje sądowi pracy badanie, jakie czynniki zadecydowały o tym, że jedni pracownicy otrzymali propozycję dalszego zatrudnienia, a inni takiej propozycji nie otrzymali. Jednocześnie Sąd Najwyższy potwierdził, że pozwana izba skarbowa nie miała obowiązku przedstawienia pracownikowi propozycji dalszego zatrudnienia, ale musiała wyjaśnić mu kryteria, którymi kierowała się, podejmując decyzję o nieprzedstawieniu takiej propozycji, gdy skutkiem tej decyzji było wygaśnięcie stosunku pracy.

Natomiast podstawę prawną roszczeń pracownika, którego stosunek pracy wygasł na podstawie przepisów ustawowych przewidujących taki skutek w wyniku nieprzedstawienia nowych warunków pracy i płacy przez pracodawcę publicznego utworzonego w wyniku zmian organizacyjnych w strukturze aparatu państwa stanowi art. 67 w związku z odpowiednio stosowanym art. 56 § 1 k.p. Po drugie, w toku postępowania sądowego z powództwa pracownika kwestionującego legalność wygaszenia jego stosunku pracy w taki sposób bada się w szczególności, czy nie doszło do naruszenia zasady równego traktowania pracownika oraz zakazu dyskryminacji, ewentualnie czy nie naruszono trybu postępowania przewidzianego w ustawie przewidującej wygaśnięcie stosunku pracy (orzeczenie Sądu Najwyższego z 29 listopada 2022 r., I PSKP 5/22, LEX nr 3546327).

W odniesieniu natomiast do podnoszonej przez stronę pozwaną oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należało ocenić, że strona pozwana nie wykazała, aby Sąd drugiej instancji pominął jakąkolwiek część materiału dowodowego. Sąd Okręgowy nie musiał analizować odrębnie każdego elementu składającego się na materiał dowodowy w niniejszej sprawie. Faktem było, że to na pozwanym ciążył obowiązek wskazania kryteriów, którymi kierował się podejmując decyzję o zaproponowaniu powodowi zatrudnienia pracowniczego zamiast stosunku służbowego, nie było natomiast rolą sądu poszukiwanie tych kryteriów w materiale dowodowym zebranym w sprawie.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ms]